

Nederlandse tekst (titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973)

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE

A R R E S T

Nr. 101.950 van 18 december 2001

A. 68.811/XIII-2121

In zake: **RASTELLI** Raphaël,
die woonplaats heeft gekozen bij
Mr. Jacques SAMBON, advocaat,
Wijnheuvelenstraat 227
1030 Brussel.

tegen:

het Brussels Hoofdstedelijk Gewest,
vertegenwoordigd door zijn Regering,
dat woonplaats heeft gekozen bij
Mr. Marc UYTTENDAELE, advocaat,
Kapitein Crespelstraat 2-4
1050 Brussel.

Tussenkommende partijen:

1. **de coöperatieve vennootschap
MULTIPHARMA GROEP**,
die woonplaats heeft gekozen bij
Mr. Luc VAN ROSSUM, advocaat,
Defréstraat 19
1180 Brussel.
2. **ROBIJNS** Jean,
3. **GILLIS** Rosa,
die beiden woonplaats hebben gekozen bij
Mr. Robert PEETERS, advocaat,
Duisburgsesteenweg 61
3090 Overijse.

DE RAAD VAN STATE, XIIIe KAMER,

Gezien de op 7 mei 1996 ingestelde vordering waarbij
Raphaël RASTELLI de nietigverklaring vordert van het besluit van de Brusselse
Hoofdstedelijke Regering van 7 maart 1996 die beslist om de winkelruimte op de
benedenverdieping (voorkamer) van de "Grande Triperie Saint-Gilloise", gelegen aan
het Sint-Gillisvoorplein 19 te Sint-Gillis, niet als monument te beschermen;

Gelet op arrest nr. 61.154 van 14 augustus 1996, waarbij de vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden handeling wordt afgewezen;

Gezien de op 21 juni en 17 juli 1996 ingediende verzoekschriften, waarbij de coöperatieve vennootschap MULTIPHARMA GROEP, Jean ROBIJNS en Rosa GILLIS vragen als tussenkomende partij te mogen optreden;

Gelet op de beschikking van 19 augustus 1996, waarbij die tussenkomsten worden toegestaan;

Gezien de regelmatig uitgewisselde memories van antwoord en van wederantwoord;

Gezien de memorie van tussenkomst van de tweede en derde tussenkomende partij;

Gezien het verslag van de heer QUINTIN, eerste auditeur-afdelingshoofd bij de Raad van State;

Gelet op de beschikking van 5 april 2001, waarbij de neerlegging van het dossier en het verslag ter griffie wordt gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan de partijen en gezien de laatste memories;

Gelet op de beschikking van 5 oktober 2001, waarvan aan de partijen kennis is gegeven en waarbij wordt bepaald dat de zaak voorkomt op de terechtzitting van 22 november 2001;

Gehoord het verslag van mevrouw GUFFENS, staatsraad;

Gehoord de opmerkingen van Mr. J. SAMBON, advocaat, die voor verzoeker verschijnt, van Mr. L. POCHET, loco Mr. M. UYTTENDAELE, advocaat, die voor de verwerende partij verschijnt, van Mr. M. JOASSART, loco Mr. L. VAN ROSSUM, advocaat, die voor de eerste tussenkomende partij verschijnt en van Mr. X. GOLENVAUX, loco Mr. R. PEETERS, advocaat, die voor de tweede en derde tussenkomende partij verschijnt;

Gehoord het eensluidend advies van de heer QUINTIN, eerste auditeur-afdelingshoofd;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat de volgende gegevens nuttig zijn voor het onderzoek van het beroep:

1. De beschermingsprocedure waaraan met de bestreden beslissing een einde wordt gemaakt, heeft betrekking op het gebouw gelegen aan het Sint-Gillisvoorplein 19 te Sint-Gillis, kadastraal bekend 1ste afdeling, sectie B, 3^e blad, perceel nr. 199 x 5. Het gebouw behoort toe aan het echtpaar ROBIJNS-GILLIS, dat er gedomicilieerd is.

De benedenverdieping van dat gebouw, waar vroeger een slagerij en vervolgens een winkel voor orgaanvlees gevestigd waren, heeft een muurversiering van faiencetegels in Art Nouveau-stijl, waarop taferelen met dieren opgevoerd worden, welke omstreeks 1905 vervaardigd is door de firma HELMAN.

2. Tijdens zijn zitting van 25 mei 1994 heeft het college van burgemeester en schepenen van Sint-Gillis gevraagd dat een begin zou worden gemaakt met de procedure voor de bescherming als monument van de binnenzijde van de slagerij, gelegen op de benedenverdieping van dat gebouw.

3. Op 20 juni 1994 richten de voorzitter en de secretaris van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen een schrijven aan de dienst monumenten en landschappen waarin staat dat de commissie tijdens haar zitting van 15 juni 1994 een gunstig advies heeft uitgebracht over het verzoek om bescherming als monument van het gebouw.

4. Op 28 december 1994 sluiten de heer en mevrouw ROBIJNS-GILLIS een handelshuurovereenkomst betreffende hun gebouw met de firma MULTIPHARMA.

In artikel 2 van de overeenkomst wordt bepaald dat de ruimte verhuurd wordt om er een kleinhandel te drijven; in artikel 3 wordt gesteld dat de huurovereenkomst wordt toegestaan voor een termijn van zevenentwintig jaar, die

ingaat op 1 januari 1995; in artikel 7 wordt gepreciseerd dat de huurder het recht heeft om alle werkzaamheden uit te voeren voor het verfraaien, verbeteren of veranderen van het goed die noodzakelijk of nuttig zijn voor zijn handel, maar dat hij er zich toe verbindt om door middel van mechanische hulpmiddelen (scheidingswanden) de faiencefresco's te beschermen die zich bevinden op de twee zijmuren van de winkelruimte.

5. In januari 1995 start de firma MULTIPHARMA in het gebouw met verbouwingswerkzaamheden waarvoor geen vergunning verleend was, die bijna geleid hebben tot de vernieling van de muurfresco's in faience. Op 23 januari 1995 wordt aan de eigenaar een bevel tot staking van het werk opgelegd.

Raphaël RASTELLI betoogt dat hij op hetzelfde ogenblik als de gemeente is opgetreden om het werk te laten stilleggen.

6. Op 28 februari 1995 dient de firma MULTIPHARMA een aanvraag om stedenbouwkundige vergunning in om een begin te mogen maken met een "verbouwing van de winkelruimte op de begane grond (vroegere winkel voor orgaanvlees), ten einde er een apotheek in onder te brengen".

In een nota opgesteld door de firma MULTIPHARMA wordt verklaard dat "het niet de bedoeling is om de twee fresco's in faiencetegels op de zijmuren van de vroegere winkel af te breken, maar dat er gebruik zal worden gemaakt van een scheidingswand die tegelijkertijd als bescherming en als verfraaiing van de apotheek dienst zal doen. Deze scheidingswand zal worden vastgemaakt aan de rugzijde van het meubilair, om fresco's die niet verenigbaar zijn met de werkzaamheden van een apotheek, aan het oog te onttrekken."

7. Bij een besluit van 13 april 1995 beslist de Brusselse Hoofdstedelijke Regering om een begin te maken met de procedure tot bescherming als monument van de gelijkvloerse verdieping (voorkamer) van de "Grande Triperie Saint-Gilloise", vanwege de historische en esthetische waarde ervan.

In de korte uiteenzetting die gevoegd is bij het besluit wordt het voorstel tot bescherming als volgt gewettigd:

" **BEKNOPT BESCHRIJVING**

Het gebouw maakt deel uit van een in 1904 door Hubert DE KOCK gerealiseerd eclectisch ensemble.

De oude beenhouwerij op de benedenverdieping werd van 1938 tot 1993 ingenomen door de "Grande Triperie St. Gilloise". Deze bestond binnenin uit een ruimte aan de voorkant waarvan de muren bekleed zijn met keramieken tegels in Art Nouveau, volgens een inscriptie gerealiseerd door "Helman Céramiques Bruxelles". Op twee grote wanden zijn landelijke taferelen afgebeeld in laag reliëf. De omlijsting is in een imitatie van Art Nouveau. De overige muren zijn bekleed met roomkleurige tegels en lichtbruine stippen. De deur achterin heeft een omlijsting met bloemmotief.

Belang van het monument volgens artikel 2, paragraaf 1, bepaald in de Ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed.

Artistieke, esthetische en historische waarde:

In de "Grande Triperie St. Gilloise", gelegen in een drukke winkelwijk van Sint-Gillis (met een markt op het Sint-Gillisvoorplein en diverse winkels...) is nog een zeer merkwaardige keramiekversiering in Art Nouveau bewaard gebleven. Deze decoratie houdt direct verband met de voornaamste activiteit van het huis.

Een dergelijke ornamentatie kwam destijds vaak voor in slagerijen, viswinkels, maar is in de Brusselse agglomeratie thans een van de zeldzame overgebleven voorbeelden.

De decoratie met echt landelijke taferelen in laag reliëf is van grote artistieke waarde."

Het besluit van 13 april 1995 wordt door vermelding bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 5 oktober 1995.

8. Op 2 augustus 1995 schrijft de burgemeester van de gemeente Sint-Gillis aan het Ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest dat zijn gemeente niet meer "geïnteresseerd" is in de bescherming als monument, dat hij op grond van de "wetgeving terzake" zijn erfgoed kan bewaren, inzonderheid door een mogelijke aankoop en dat de bescherming als monument aanleiding kan geven tot de verloedering van het beschermde gedeelte van het gebouw.

9. Volgens de brief van de voorzitter en de secretaris van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 28 september 1995 bevestigt die commissie op 20 september 1995 haar voorstel tot bescherming onder aanvoering dat de eigenaar van het gebouw geen opmerkingen heeft gemaakt tijdens het voorafgaande onderzoek en dat de waarde van het te beschermen goed door de bezwaren van de gemeente Sint-Gillis niet op de helling wordt gezet.

10. Op 13 december 1995 beslist het college van burgemeester en schepenen om zijn "standpunt" van 25 mei 1994 te herzien en af te zien van zijn verzoek om bescherming als monument van de gelijkvloerse verdieping van de

vroegere slagerij, omdat met de bescherming als monument van de fresco's het bewonen van de lokalen en dus ook het onderhoud ervan in gevaar dreigt te worden gebracht, dat het gemeentebestuur gebruik kan maken van verordeningen waarmee "die kunstwerken" beschermd kunnen worden en dat het de bedoeling is van de gemeente om deze kunstwerken te laten beschermen door de zaakvoerders en eigenaars van de lokalen waarvan sprake, terwijl tegelijkertijd het bewonen van dat strategische gebouw aan het Sint-Gillisvoorplein mogelijk zal zijn.

11. In een nota van 29 februari 1996 die ondertekend is door de Minister-President van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering wordt het volgende gesteld:

" Bij besluit van 13 april 1995 heeft de Regering besloten om een aanvang te maken met de beschermingsprocedure van de gelijkvloerse verdieping van de "Grande Triperie Saint-Gilloise".

Deze procedure werd gerechtvaardigd door het feit dat de gelijkvloerse verdieping bedreigd werd door werkzaamheden uitgevoerd door de huurder.

Thans is er een akkoord bereikt tussen de eigenaars en de huurder, waarmee zij zich ertoe verbinden de faiencefresco's te beschermen waarvan sprake in het besluit waarmee de beschermingsprocedure in gang wordt gezet.

Bovendien heeft het college van burgemeester en schepenen van Sint-Gillis tijdens zijn vergadering van 13-12-1995 besloten om af te zien van zijn verzoek om bescherming als monument, aangezien met de bescherming als monument van de fresco's de bewoning van de lokalen en dus ook het onderhoud ervan in gevaar dreigt te worden gebracht.

Daarom wordt aan de Regering voorgesteld het besluit goed te keuren houdende niet-bescherming als monument van de gelijkvloerse verdieping van de "Grande Triperie Saint-Gilloise".

12. Op 7 maart 1996 wordt het "besluit" uitgevaardigd "van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering houdende de niet-bescherming als monument van de op de begane grond gelegen handelsruimte (voorste ruimte) van de 'Grande Triperie Saint-Gilloise' gelegen aan het Sint-Gillis-Voorplein 19 te Sint-Gillis".

Dat besluit, dat het onderwerp uitmaakt van het beroep, is als volgt gesteld:

" De Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Gelet op het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 13 april 1995 houdende opening van de procedure tot bescherming als monument van de op de begane grond gelegen handelsruimte (voorste ruimte) van de "Grande Triperie Saint-Gilloise", gelegen aan het Sint-Gillis-Voorplein 19

te Sint-Gillis, bekend ten kadaster te Sint-Gillis, 1ste afdeling, sectie B, 3de blad, perceel nr. 199 x 5;

Gelet op het advies van het College van Burgemeester en Schepenen van de Gemeente Sint-Gillis uitgebracht op 2 augustus 1995;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen uitgebracht op 20 september 1995;

Overwegende dat de eigenaar geen opmerkingen heeft geuit binnen de termijn opgelegd in artikel 20 van de ordonnantie van 4 maart 1993;

Overwegende dat de bescherming en het behoud van de faïences in die mate gewaarborgd is dat het bewaren van het algemeen belang een dwingende vrijwaringsmaatregel zoals de bescherming niet rechtvaardigt;

Overwegende dat hierdoor de opmerkelijke delen waarvoor een ingrijpende bescherming gerechtvaardigd was, in stand zullen worden gehouden terwijl het gebouw desondanks kan worden bestemd voor een openbare economische activiteit;

Op de voordracht van de Minister-Voorzitter belast met Plaatselijke Besturen, Werkgelegenheid, Huisvesting en Monumenten en Landschappen;

BESLUIT:

Artikel 1 - Wordt niet beschermd als monument de op de begane grond gelegen handelsruimte (voorste ruimte) van de "Grande Triperie Saint-Gilloise", gelegen aan het Sint-Gillis-Voorplein 19 te Sint-Gillis, bekend ten kadaster te Sint-Gillis, 1ste afdeling, sectie B, 3de blad, perceel nr. 199 x 5.

Artikel 2 - De Minister bevoegd voor Monumenten en Landschappen is belast met de uitvoering van dit besluit."

13. Op 9 oktober 1996 verleent het college van burgemeester en schepenen aan de firma MULTIPHARMA de stedenbouwkundige vergunning die zij had gevraagd om de winkelruimte op de gelijkvloerse verdieping (vroegere winkel voor orgaanvlees) te verbouwen ten einde er een apotheek in onder te brengen.

De motieven van de beslissing verwijzen uitdrukkelijk naar het besluit van de Regering van 7 maart 1996 "houdende de niet-bescherming als monument van de op de begane grond gelegen handelsruimte (voorste ruimte) van de 'Grande Triperie Saint-Gilloise'".

De beslissing van het college stelt het toekennen van de stedenbouwkundige vergunning afhankelijk van de naleving van de volgende voorwaarden:

" - Vooraleer met de werkzaamheden wordt begonnen moet aan het college een plan van aanleg van de apotheek worden voorgelegd, waarin zoveel mogelijk de nadruk wordt gelegd op de fresco's;

- Vooraleer met de werkzaamheden wordt begonnen moet het gemeentebestuur een verbintenis ontvangen van uwentwege en vanwege de eigenaar van het gebouw dat de fresco's, het aardewerk en de faience, niet zullen worden afgebroken, maar dat ze integendeel zullen worden onderhouden, beschermd en gerestaureerd;

- Aan het college moet een plan worden voorgelegd houdende wijziging van het winkelraam, opdat dit zal passen binnen het architectonische geheel van de voorgevel."

14. Tijdens de zitting van 22 november 2001 is gesteld dat de huurovereenkomst tussen de eigenaars en de firma MULTIPHARMA in der minne ontbonden is en dat sedertdien het goed opnieuw verhuurd is en er een autorijschool in ondergebracht is, die er werkzaamheden heeft uitgevoerd. Volgens een brief van de gemeente aan de vereniging Pétition-Patrimoine d.d. 7 juni 1999 is uit een bezoek ter plaatse gebleken dat naar aanleiding van verfraaiingswerken en verbouwwerkzaamheden aan het interieur "de twee muurfresco's in faience bewaard zijn gebleven en dat deze volgens de eigenaar speciaal belicht zullen worden en de rest van de faientegels aan het oog onttrokken en beschermd zijn";

Overwegende dat de firma MULTIPHARMA die het goed niet meer huurt, geen belang meer heeft om in het geding tussen te komen;

Overwegende dat verzoeker, die schrijft zijn verblijf- en woonplaats te hebben te Sint-Gillis, Sint-Gillisvoorplein 20, verklaart bij de Raad van State in rechte op te treden zowel in de hoedanigheid van onmiddellijke buur van het omstreden gebouw, als in de hoedanigheid van lid van de vereniging "Pétition-Patrimoine", waarvan het doel de bescherming van het onroerend erfgoed is; dat hij daaraan toevoegt dat "het in gang zetten van de beschermingsprocedure en het behoud, gedurende heel die procedure, van het belang bij de bescherming als monument, het mogelijk maken om, zonodig, de omvang van verzoekers belang te versterken"; dat hij verwijst naar de parlementaire voorbereiding van de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed en weer onder de aandacht brengt dat "de beschermingsmaatregel bedoeld is om toegepast te worden 'op goederen van grote waarde', en op 'belangrijk erfgoed' van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest"; dat volgens hem, "aangezien het gaat om de beschermingsmaatregel uit de ordonnantie inzake het behoud van het onroerende erfgoed, welke maatregel betrekking heeft op de meest interessante goederen in het licht van de doelstellingen die door de ordonnantie worden nagestreefd, hebben een persoon die in de buurt van die goederen woont en een vereniging die de bescherming van het erfgoed nastreeft kennelijk belang hebben bij de bescherming van die goederen";

Overwegende dat de verwerende partij in een eerste exceptie van niet-ontvankelijkheid stelt dat het beroep doelloos en dus onontvankelijk is om de redenen die aangegeven worden in arrest nr. 61.154 van 14 augustus 1996 en die eveneens gelden voor het geding tot nietigverklaring;

Overwegende dat de verwerende partij een tweede exceptie van niet-ontvankelijkheid opwerpt die wordt afgeleid uit het gemis van belang van verzoeker om in rechte op te treden; dat zij in eerste instantie stelt dat de door verzoeker aangevoerde argumenten niet aantonen dat hij belang heeft om in rechte op te treden tegen een administratieve handeling waarmee besloten wordt om een gedeelte van het interieur van een privé-gebouw, waarvan hij noch de eigenaar, noch de huurder, noch de bewoner is, niet te beschermen; dat zij van oordeel is dat verzoeker, in zijn hoedanigheid van buur, niet het belang toont te bezitten om in rechte op te treden tegen een besluit waarmee besloten wordt om een binnenmuur in een privé-woning niet te beschermen, terwijl hij geen enkel recht op toegang tot of uitzicht op dat eigendom heeft en terwijl met dat besluit geen veranderingen worden aangebracht aan zijn leefmilieu of aan zijn leefklimaat, zodat verzoeker, die geen deel uitmaakt van de personen die, krachtens artikel 7, § 1, van de ordonnantie van 4 maart 1993 doen blijken van een welbepaald belang op het vlak van de bescherming van het erfgoed, zich opwerpt als bewaarder van wat hij het algemeen belang acht; dat zij van oordeel is dat verzoeker evenmin doet blijken van een belang om in rechte op te treden in zijn hoedanigheid van lid van de vereniging "Pétition-Patrimoine", daar die hoedanigheid fundamenteel irrelevant is wat betreft het aantonen van een persoonlijk en rechtstreeks belang, terwijl verzoeker ook niet aantoont te beschikken over een wettelijk of reglementair prerogatief dat geschonden zou zijn op het ogenblik dat de bestreden handeling aangenomen werd; dat volgens haar verzoeker, in tegenstelling tot de vereniging "Pétition-Patrimoine", in zijn hoedanigheid van natuurlijk persoon geen actieve rol gespeeld heeft bij de beschermingsprocedure en dat het feit dat hij lid is van deze vereniging niet tot gevolg kan hebben dat hem handelingen worden toegeschreven die in werkelijkheid door haar zijn verricht; dat zij aanvoert dat de actieve deelname van de vereniging aan de beschermingsprocedure het belang om in rechte op te treden van de vereniging zelf had kunnen rechtvaardigen, maar dat deze niet individueel kan worden aangevoerd door natuurlijke personen; dat de verwerende partij in tweede instantie aanvoert dat verzoeker zich niet beroept op een vaststaand en niet hypothetisch nadeel, aangezien uit de motivering van de bestreden handeling blijkt dat deze handeling uitdrukkelijk gesteld is ervan uitgaande dat de opmerkelijke delen van het betrokken monument beschermd waren, terwijl het in gang zetten van de beschermingsprocedure gerechtvaardigd was door het feit dat de gelijkvloerse verdieping van het gebouw

bedreigd werd door werkzaamheden die uitgevoerd werden door de huurder en terwijl de gemeente Sint-Gillis naar aanleiding van die werkzaamheden, die van overheidswege onderbroken werden, op 25 mei 1994 voorgesteld had het interieur van de slagerij gelegen aan het Sint-Gillisvoorplein 19 te beschermen als monument; dat de verwerende partij in derde instantie eraan herinnert dat het bestreden besluit, dat op 13 april 1995 uitgevaardigd is en bij wijze van vermelding bekendgemaakt is in het Belgisch Staatsblad van 5 oktober 1995, een einde maakt aan de beschermingsprocedure en dat nietigverklaring van zulk een besluit niet meer denkbaar is na 5 oktober 1997, aangezien vanaf die datum het bestreden besluit, waarmee een aanvang gemaakt was met de beschermingsprocedure, geen uitwerking meer zal hebben, als een rechtstreeks gevolg van de ordonnantie van 4 maart 1993; dat de verwerende partij in haar laatste memorie van oordeel is dat verzoeker op zijn minst in 1999 zijn belang om op te treden heeft verloren, aangezien zijn beroep gegrond was op de vrees dat de firma MULTIPHARMA de faiencetegels definitief teloor zou doen gaan, terwijl deze laatste het goed niet meer huurde; dat zij betoogt dat de faiencetegels overigens thans goed beschermd zijn en goed in het gezicht geplaatst zijn;

Overwegende dat verzoeker in zijn wederantwoord betoogt dat artikel 18 van de ordonnantie van 4 maart 1998 niet tot gevolg heeft dat de rechtsvordering bestemd blijft voor de personen die daarin worden opgesomd, met uitzondering van burens, en dat de omstandigheid dat de muurfaiences zich binnen in een privé-gebouw bevinden, van geen belang is; dat hij in dat verband preciseert dat die faiences overigens zichtbaar zijn van de buitenzijde van het gebouw dat aan de straatzijde volledig voorzien is van glas; dat hij daarenboven verklaart dat de maatregelen tot behoud, waarvan sprake is in de ordonnantie van 4 maart 1993, betrekking hebben op het tot zijn recht doen komen van het onroerende erfgoed, teneinde het te integreren in het hedendaagse leven en het te behouden in een passende omgeving en dat de bescherming als monument zelf ook specifieke gevolgen heeft, bepaald in artikel 27, §§ 1 en 2, van de ordonnantie, die ertoe strekken de inpassing of zichtbaarheid van beschermd goederen in hun omgeving te beschermen; dat volgens verzoeker het cultureel erfgoed deel uitmaakt van het concept "leefmilieu" of van het concept "leefklimaat" en dat vanuit dat oogpunt de bestreden handeling afbreuk doet aan het leefklimaat of het leefmilieu van verzoeker, die in de onmiddellijke buurt woont van de Grande Triperie Saint-Gilloise, namelijk recht tegenover laatstgenoemde; dat hij betoogt, wat zijn hoedanigheid van lid van de vereniging "Pétition-Patrimoine" betreft, dat het gaat om een feitelijke vereniging, waarvan hij alle activiteiten coördineert;

Overwegende dat de tweede en derde tussenkomende partij om dezelfde redenen als die welke uiteengezet worden door de verwerende partij, het belang van verzoeker betwisten om in rechte op te treden in de hoedanigheid van buur of in de hoedanigheid van lid van de vereniging Pétition-Patrimoine; dat zij vervolgens stellen dat verzoeker nalaat het bewijs te leveren van het bestaan van een moeilijk te herstellen ernstig nadeel dat verband houdt met de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de bestreden handeling, daar de faïences thans beschermd zijn;

Overwegende, wat de eerste exceptie betreft die betrekking heeft op het onderwerp van het beroep, dat in arrest nr. 61.154 van 14 augustus 1996 het volgende wordt gesteld:

" Overwegende dat, aangezien bij de bestreden handeling besloten wordt de benedenverdieping van de "grande triperie Saint-Gilloise" niet als monument te beschermen, een einde wordt gemaakt aan de beschermingsprocedure en, bijgevolg aan de gevolgen van de bescherming die krachtens artikel 28 van de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed, voor de goederen waarvoor een beschermingsprocedure aan de gang is, tijdens die procedure gelden;

Overwegende dat de vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van een bestuurshandeling doelloos is aangezien die handeling reeds volledige uitwerking heeft gehad, hetzij door haar aard, hetzij omdat de uitvoering ervan voltooid is; dat, in casu, het besluit waarvan de schorsing van de tenuitvoerlegging wordt gevorderd, uit zichzelf reeds volledige uitwerking heeft gehad, namelijk de beëindiging van de voorlopige bescherming die krachtens artikel 28 van de voormelde ordonnantie was ingesteld, zodat de onderhavige vordering tot schorsing doelloos is geworden";

dat deze redenering van het arrest verband houdt met de schorsing die, naar luid van artikel 17, §1, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, niet de handeling zelf beoogt waarvan de nietigverklaring wordt gevorderd, doch de tenuitvoerlegging van die handeling, en die niet ex tunc werkt, maar uitsluitend ex nunc, zodat een schorsingsarrest, in tegenstelling tot een vernietigingsarrest, de gevolgen die de handeling in het verleden voorgoed heeft voortgebracht, niet met terugwerkende kracht ter discussie kan stellen;

Overwegende, wat het belang van verzoeker betreft, dat het bestreden besluit, waarin besloten wordt om geen werk te maken van de bescherming als monument, dient te worden opgevat als een beslissing die de opheffing inhoudt van de beslissing waarmee een aanvang wordt gemaakt met de beschermingsprocedure en een einde wordt gemaakt aan de voorlopige gevolgen die, gedurende de beschermingsprocedure, zijn ontstaan door de bekendmaking (of de kennisgeving) van die beslissing, overeenkomstig artikel 28 van de ordonnantie

van 4 maart 1993; dat het bestreden besluit er in zekere zin toe strekt vooruit te lopen op de toepassing van artikel 22 van dezelfde ordonnantie, waarin bepaald wordt dat de beschermingsprocedure vervalt wanneer er geen beschermingsbesluit genomen wordt binnen een termijn van twee jaar; dat een onmiddellijke buur die een actieve rol heeft gespeeld bij de bescherming van een goed, doet blijken van een stellig belang om de nietigverklaring te vorderen van een besluit dat een einde maakt aan een lopende beschermingsprocedure; dat in artikel 18, § 2, 2°, van de ordonnantie bepaald wordt dat er met een beschermingsprocedure kan worden gestart inzonderheid op verzoek van een vereniging zonder winstoogmerk die de handtekening ingezameld heeft van honderd vijftig personen die ten minste achttien jaar oud zijn en hun woonplaats hebben in het Gewest; dat met deze bepaling aldus het belang erkend wordt dat de maatregelen tot behoud van het onroerend erfgoed hebben voor alle inwoners van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest; dat daarentegen artikel 18, § 2, dat de regering verplicht een beschermingsprocedure in gang te zetten wanneer een van de personen die in de tekst worden opgesomd een voorstel bij haar indient, niet tot gevolg heeft dat alleen die personen de nietigverklaring zouden kunnen vorderen van een besluit waarbij geweigerd wordt om een goed te beschermen; dat het immers paradoxaal zou zijn om ervan uit te gaan dat dat artikel het beroep bij de Raad van State tot een rechtsvordering maakt die uitsluitend voor welbepaalde personen weggelegd zou zijn, aangezien de bedoeling van de ordonnantie van 4 maart 1993 er daarentegen in bestaat de inwoners van het Gewest te betrekken bij de bescherming van opmerkelijke kunstwerken die van belang zijn voor heel het Gewest;

Overwegende dat, ook al kan een natuurlijke persoon niet rechtstreeks bij de Regering een officieel verzoek om bescherming als monument kan indienen dat voor die Regering van dwingende aard zou zijn, die natuurlijke persoon (en niet alleen de vereniging) die een actieve rol heeft gespeeld bij de bescherming van het monument, een rechtstreeks belang heeft om de nietigverklaring te vorderen van een besluit dat, doordat het een einde maakt aan de beschermingsprocedure, het behoud van het gebouw dat deel uitmaakt van het cultureel erfgoed van het Gewest en zijn inwoners, onmogelijk maakt; dat op dat vlak de rechtsvordering uitsluitend bestemmen voor verenigingen waarvan het doel erin bestaat te zorgen voor de bescherming van het onroerend erfgoed, aanleiding zou geven tot schending van de vrijheid van vereniging, doordat men aan diegenen die zich verenigen een voorrecht zou geven dat ze niet zouden hebben als ze alleen zouden optreden; dat overigens het aantal belanghebbenden ruimer is wanneer de bestreden beslissing betrekking heeft op een locatie die of gebouw dat bijzondere eigenschappen heeft;

Overwegende dat het, in het licht van de doelstellingen van bescherming van waardevol erfgoed die door de ordonnantie van 4 maart 1993 worden nagestreefd, van weinig belang is dat sierelementen die een grote artistieke en historische waarde hebben zich binnen in een privé-eigendom bevinden en niet zichtbaar zijn van buiten; dit laatste is overigens eerder een gevolg van de "beschermingsmaatregelen" die bedacht werden door de huurder en de eigenaars van het gebouw, dan een intrinsiek kenmerk van de muurfaiences die zich binnen in een winkel bevinden die voor het publiek toegankelijk was; dat de bescherming als monument uit de aard der zaak bedoeld is om te worden toegepast op goederen die toebehoren aan privaatrechtelijke rechtspersonen en dat in de ordonnantie van 4 maart 1993 de omstandigheid dat de te beschermen bezienswaardigheden van buiten "zichtbaar" is, geen voorwaarde voor bescherming uitmaakt;

Overwegende dat de omstandigheid dat het bestreden besluit, volgens de verwerende partij, de persoonlijke materiële belangen van de buur niet aantast door wijziging van zijn leefmilieu of leefklimaat, niet ter zake dienend is vermits, in deze aangelegenheid, het begrip belang om in rechte op te treden in de zin van de gecoördineerde wetten op de Raad van State uitgelegd moet worden rekening houdend met de belangensfeer waarvan de bevordering door de Brusselse ordonnantie wordt nagestreefd, meer bepaald, krachtens artikel 2, 1°, de historische, archeologische, artistieke, esthetische, wetenschappelijke, sociale, technische of volkskundige waarde; dat overigens het bestreden besluit wel degelijk het leefmilieu van de onmiddellijke buur wijzigt, die door zijn handelingen bewijst dat hij belang heeft bij de bescherming van het onroerend erfgoed, aangezien met dat besluit de uitvoering van werkzaamheden wordt mogelijk gemaakt die zullen leiden tot een gehele of gedeeltelijke maskering van de muurfaiences; dat bovendien artikel 7 van de ordonnantie, dat door de verwerende partij wordt aangehaald, niet van toepassing is op beschermingsprocedures, maar wel op inschrijving op de bewaarlijst;

Overwegende dat de exceptie die afgeleid wordt uit de onzekere en hypothetische aard van het belang de grond van de zaak raakt; dat daarenboven de exceptie die door de verwerende partij wordt opgeworpen gegrond is op een onjuiste weergave van de omstandigheden van de zaak; dat het immers niet juist is te beweren dat het in gang zetten van de beschermingsprocedure gerechtvaardigd zou zijn door het feit dat de gelijkvloerse verdieping van het gebouw gevaar liep door werkzaamheden die door de huurder zouden zijn uitgevoerd; dat het voorstel tot bescherming gedaan door het college dateert van 25 mei 1994 en dus van een vroegere datum is dan de verhuring van het goed aan de firma MULTIPHARMA

en dan de uitvoering door deze vennootschap in januari 1995 van werkzaamheden die stopgezet werden omdat daarvoor geen machtiging verleend was door een voorafgaande stedenbouwkundige vergunning;

Overwegende dat de mogelijke nietigverklaring van het bestreden besluit ertoe zou leiden dat met terugwerkende kracht gesteld wordt dat voor heel de periode tussen 7 maart 1996, de datum waarop het bestreden besluit uitgevaardigd is en 5 oktober 1997, het ogenblik van het verstrijken van de termijn van 2 jaar na afloop waarvan de procedure vervalt, namelijk de kritieke periode tijdens welke de uitvoering van de omstreden werkzaamheden werd beoogd, alle gevolgen van de bescherming als monument van toepassing waren op het goed zoals deze omschreven worden door de artikelen 26 tot 30 van de ordonnantie, met inbegrip van het verbod om zonder vereiste vergunning het uitzicht van dat goed te wijzigen; dat tot slot, hoe dan ook, met een vernietigingsarrest de verwerende partij verhinderd zal worden om zich te beroepen op het vernietigde besluit om te weigeren een nieuwe beschermingsprocedure in gang te zetten en haar zal verplichten om zich uit te spreken in het licht van de motivering van dat besluit;

Overwegende dat het betoog dat in de memorie van de tweede en derde tussenkomende partij gewijd is aan de ontstentenis van een ernstig en moeilijk te herstellen nadeel, verbonden aan de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de bestreden handeling, irrelevant is aangezien het gaat om het onderzoek van de ontvankelijkheid van een beroep tot nietigverklaring;

Overwegende dat de excepties van niet-ontvankelijkheid niet worden aangenomen;

Overwegende dat verzoeker een enig middel ontleent aan schending "van de artikelen 2, 18, 27 en 28 van de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed, aan ontstentenis van relevante en afdoende motivering, aan tegenstrijdigheid van de motieven, aan ontstentenis van afdoende uitdrukkelijke motivering en aan schending van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen, schending van het specialiteitsbeginsel, kennelijke dwaling omtrent de beoordeling en overschrijding en afwending van macht"; dat hij in een eerste onderdeel hekelt dat het bestreden besluit geen enkele afdoende en ter zake dienende motivering bevat wat betreft het belang om de beschermingsprocedure in gang te zetten waarvan sprake is in het besluit van 13

april 1995 en in het advies van 20 september 1995 van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen;

dat hij in een tweede onderdeel betoogt dat het besluit een tegenstrijdige motivering bevat aangezien er enerzijds wordt gesteld dat er opmerkelijke delen zijn die rechtvaardigen dat er een zo gewichtige beschermingsmaatregel wordt getroffen als bescherming als monument, maar anderzijds dat de beveiliging van het algemeen belang niet rechtvaardigt dat er zo'n ingrijpende beschermingsmaatregel wordt getroffen, terwijl het belang bij bescherming als monument juist niet betwist wordt; dat hij in een derde onderdeel aanvoert dat het besluit in wezen gegrond is op overwegingen die niets van doen hebben met de uiteindelijke doelstellingen van de ordonnantie, doordat daarin alleen rekening wordt gehouden met het privé-project dat erin bestaat dat een toekomstige huurder het goed waarvan sprake een nieuwe economische bestemming wil geven, een project waarvan de verwezenlijking het behoud van de beschermingsmaatregelen zou bemoeilijken, zodat dit besluit indruist tegen de doelstellingen van de ordonnantie en machtsafwending inhoudt; dat volgens hem de reden dat bescherming als monument het onmogelijk zou maken om op de gelijkvloerse verdieping handel te drijven, een misleidende motivering is die niet gestaafd wordt door het administratief dossier of door een ernstig onderzoek;

dat hij in een vierde onderdeel betoogt dat in het besluit geen enkele concrete precisering wordt gegeven met betrekking tot de "waarborg(en)" voor de bescherming of het behoud van de erkende "opmerkelijk delen", zodanig dat men er enerzijds niet van uit kan gaan dat het besluit afdoende gemotiveerd is naar de vorm en anderzijds dat het zou steunen op bestaande, afdoende en relevante motieven; dat volgens hem uit de uitleg die gegeven is na de uitvaardiging van het besluit door de Minister-President blijkt dat de aangevoerde waarborgen niet bestaan en ondoeltreffend zijn; dat hij betoogt dat die waarborgen enkel bindend zijn voor de overeenkomstsluitende partijen en dat deze niet tegenwerpbaar zijn aan derden, toekomstige eigenaars en huurders;

Overwegende dat de verwerende partij antwoordt dat de bestreden handeling steunt op ter zake dienende en aanvaardbare motieven; dat zij aanvoert dat zij heeft kunnen oordelen dat de bescherming van de fresco's voldoende gewaarborgd was, steunende op de gegevens die haar ter kennis zijn gebracht gedurende het onderzoek van het dossier, namelijk het huurcontract waarin de verbintenis van de huurder opgenomen is om de fresco's te beschermen en het feit dat het college van burgemeester en schepenen heeft afgezien van zijn verzoek om bescherming als monument; dat zij betoogt dat gebleken is dat met de geplande bescherming als monument het niet meer mogelijk zou zijn om op de

gelijkvloerse verdieping van het betrokken gebouw handel te drijven en dat zij stelt dat met de uitvaardiging van een beschermingsbesluit in casu het algemene proportionaliteitsbeginsel geschonden dreigt te worden, krachtens welk beginsel een besluit tot bescherming als monument dat de rechten van de eigenaar het meeste inperkt en dat in casu de bestemming van het goed voor commerciële doeleinden in het gedrang brengt, enkel mag worden uitgevaardigd als blijkt dat alleen met zulk een stringente maatregel de bescherming van het erfgoed verzekerd kan worden; dat zij daaraan toevoegt dat een besluit waarbij beslist wordt een goed niet als monument te beschermen op andere motiveringen kan steunen, inzonderheid van economische aard, dan die welke als basis dienen voor een besluit tot bescherming als monument en verband houden met de respectieve waarde genoemd in artikel 2, 1°, van de ordonnantie van 4 maart 1993; dat de verwerende partij er vervolgens werk van maakt aan te tonen dat de bestreden handeling voldoende uitdrukkelijk is gemotiveerd; dat zij eraan herinnert dat verzoeker voldoende kennis heeft gehad van het dossier, dat de motiveringsplicht redelijk opgevat moet worden, dat de bestreden handeling een individuele bestuurshandeling is die niet tot verzoeker is gericht, dat hij niets van zich heeft laten horen in de loop van de administratieve procedure en dat de uitdrukkelijke motiveringsplicht de overheid dus niet noodzaakte haar handeling zodanig te motiveren dat die handeling op voorhand tegemoet zou komen aan de bezwaren die verzoeker thans bij de Raad van State maakt; dat zij betoogt dat in de motivering van de bestreden handeling duidelijk de twee redenen worden gegeven waarom die handeling gesteld is en dat dus op grond van die motivering zowel degene aan wie de handeling is gericht als derden de redenen kunnen begrijpen waarom ze is gesteld, hetgeen overeenstemt met de doelstelling die wordt nagestreefd door de wet van 29 juli 1991; dat de verwerende partij in haar laatste memorie opmerkt dat indien de Raad van State zou oordelen dat de motivering niet beantwoordt aan de vereisten inzake deugdelijkheid, relevantie en toelaatbaarheid, hij noodzakelijkerwijs zou oordelen over de opportuniteit van de bestreden beslissing; dat zij tevens aanvoert dat indien zij niet had gewild dat de beschermingsprocedure op een "schone" manier zou worden afgerond, zij nooit uitleg had hoeven te geven over de reden waarom uiteindelijk, na twee jaar, de beschermingsprocedure niet tot een goed einde zou zijn gebracht, aangezien men in dat geval bij de Raad van State geen beroep zou hebben kunnen instellen tegen een handeling waarbij van bescherming als monument wordt afgezien;

Overwegende dat de tweede en derde tussenkomende partij betogen dat de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, die haar beslissing

gerechtvaardigd heeft door te stellen dat bescherming als monument een nieuwe bestemming van het goed verhinderde, aldus haar beslissing afdoende heeft gemotiveerd, aangezien een wederom in gebruik nemen van het goed noodzakelijk is voor de bewaring ervan, terwijl de bescherming van de faiences op de zijmuren door bescherming van het goed als monument, tot gevolg zou hebben gehad dat er enkel een slagerswinkel (voor orgaanvlees) zou kunnen worden uitgebaat; dat zij verklaren dat door het gebouw als monument te beschermen in het onderhavige geval het gevaar zou hebben bestaan dat dat gebouw onbewoond zou blijven en geleidelijk aan in verval zou raken, daar de enige mogelijkheid die hun geboden is erin bestond het goed te verhuren aan de vennootschap MULTIPHARMA; dat zij benadrukken dat de bescherming van de faiences niet het gevolg is van een toekomstig contract, maar wel van de huurovereenkomst van 28 december 1994, waarvan een kopie aan de verwerende partij gericht is en tevens bij het dossier gevoegd is; dat zij schrijven dat voor het wegnemen van de faiences een stedenbouwkundige vergunning vereist zou zijn en dat de renovatiewerken daarentegen enkel toegestaan zullen worden mits de muurversieringen worden beschermd;

Overwegende dat het bestreden besluit gegrond is op de twee volgende motieven:

" Overwegende dat de bescherming en het behoud van de faiences in die mate gewaarborgd is dat het bewaren van het algemeen belang een dwingende vrijwaringsmaatregel zoals de bescherming niet rechtvaardigt;

Overwegende dat hierdoor de opmerkelijke delen waarvoor een ingrijpende bescherming gerechtvaardigd was, in stand zullen worden gehouden terwijl het gebouw desondanks kan worden bestemd voor een openbare economische activiteit";

Overwegende dat het bestreden besluit, waarin het bestaan van te beschermen "opmerkelijke delen" wordt vastgesteld, de historische en artistieke waarde waarmee het in gang zetten van de beschermingsprocedure gerechtvaardigd was niet in twijfel trekt, welke waarde was bevestigd door de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen en door niemand was betwist in de loop van de administratieve procedure; dat het dus vaststaat dat de muurfaiences deel uitmaken van het "onroerend erfgoed" in de zin van artikel 2, 1°, van de ordonnantie van 4 maart 1993, namelijk, aangezien het om een monument gaat, werken die vanuit een historisch en artistiek oogpunt merkwaardig zijn; dat vermits op geen enkel ogenblik overwogen werd om te werken met een minder belangrijke beschermingsmaatregel, zoals inschrijving op de bewaarlijst, en aangezien de omschrijving "goed van grote waarde" nooit ter discussie is gesteld tijdens de

beschermingsprocedure, het monument in principe beschermd moet worden als monument, overeenkomstig artikel 18, § 1, van de voornoemde ordonnantie, waarin bepaald wordt dat de Regering "de goederen die tot het onroerende erfgoed behoren (beschermt)";

Overwegende dat in de bestreden handeling twee motieven worden gegeven waarom evenwel geweigerd wordt om de bescherming als monument tot stand te brengen; dat volgens een eerste motief het algemeen belang een zo dwingende maatregel als bescherming als monument niet rechtvaardigt, aangezien de bescherming en het behoud van de faiences gewaarborgd zijn; dat in die motivering verwezen wordt naar een akkoord tussen de eigenaars en de huurder, waarbij deze zich ertoe verbindt de faiences te beschermen; dat die bescherming er concreet in bestaat de muurfaiences te verbergen achter een scheidingswand die vastgemaakt zou worden aan de rugzijde van het meubilair van de apotheek en welke tegelijkertijd dienst doet als bescherming en verfraaiing "van de apotheek"; dat de tweede aangevoerde motivering de eerste aanvult: de "opmerkelijke delen", namelijk de muurfaiences, blijven aldus bewaard "terwijl het gebouw desondanks kan worden bestemd voor een openbare economische activiteit", namelijk de apotheek; dat die twee motieven toegelicht worden in de nota van 29 februari 1996 aan de leden van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, die benadrukt dat enerzijds de procedure waarmee een begin gemaakt is door het besluit van 13 april 1995, gerechtvaardigd was door de omstandigheid dat de gelijkvloerse verdieping bedreigd werd door werkzaamheden die door de huurder werden uitgevoerd, terwijl thans een akkoord tussen de eigenaars en die huurder bereikt is teneinde de muurfaiences te beschermen en terwijl anderzijds het college van burgemeester en schepenen afgezien heeft van zijn verzoek tot bescherming als monument ervan uitgaande dat met de bescherming als monument van de fresco's de bewoning van het gebouw en dus ook het onderhoud ervan in het gedrang zouden kunnen komen;

Overwegende dat de bestreden handeling aldus berust op dwalingen omtrent het recht;

Overwegende immers dat door te stellen dat het behoud van de faiences gewaarborgd is, in het bestreden besluit een onjuiste toepassing wordt gegeven aan het begrip "behoud" in de zin van de ordonnantie van 4 maart 1993; dat in artikel 2, 2°, van de ordonnantie bepaald wordt dat onder "behoud" verstaan moet worden :

" het geheel van de maatregelen gericht op het identificeren, de studie, de bewaring, de vrijwaring, de bescherming, het onderhoud, het beheer, de restauratie, het verstevigen, de herbestemming en het tot zijn recht doen komen van het onroerend erfgoed, teneinde het te integreren in het hedendaagse leven en het te behouden in een passende omgeving";

dat aldus het behoud van het onroerend erfgoed niet beperkt blijft tot een loutere materiële vrijwaring ervan tegen mogelijk verval; dat het bestreden besluit, noch de stukken die bij het administratief dossier gevoegd zijn, het mogelijk maken te begrijpen waarom de verwerende partij ervan heeft afgezien ervoor te zorgen dat de muurfaiences tot hun recht zouden komen, geïntegreerd zouden worden in het hedendaagse leven en behouden zouden blijven in een passende omgeving, maar daarentegen ermee heeft ingestemd dat ze verborgen zouden worden achter scheidingswanden;

Overwegende, wat het evenredigheidsbeginsel betreft aangevoerd door de verwerende partij, dat weliswaar kan worden aanvaard dat de administratieve overheid afziet van een maatregel die aan het eigendomsrecht op een klaarblijkelijk buitensporige manier in de weg staat ten opzichte van de te beschermen waarde, maar dat de belangen van de eigenaar afgewogen moeten worden tegen die welke verband houden met de promotie van het onroerend erfgoed, iets wat, op grond van de stukken die bij het dossier gevoegd zijn, de verwerende partij niet heeft gedaan; dat zij niet, zonder een daad van machtsafwendings te stellen, kan rechtvaardigen dat wordt afgezien van een maatregel die is ingegeven door het algemeen belang, enkel en alleen omdat bescherming als monument aan een welbepaald privé-project in de weg zou staan;

Overwegende, in dat verband, dat artikel 27, § 1, van de ordonnantie van 4 maart 1993 alleen volstrekt verbiedt afbraak, wijziging of werkzaamheden die afbreuk doen aan de waarde die bescherming als monument rechtvaardigt, alsook werkzaamheden waarbij geen rekening wordt gehouden met de bijzondere behoudsvoorwaarden, die door het beschermingsbesluit niet hoeven te worden opgelegd; dat alle andere werkzaamheden mogelijk zijn met een vergunning overeenkomstig de tweede paragraaf;

Overwegende dat de waarborg die aan derden geboden wordt met een verbintenis die door de eigenaars en de huurder in een huurovereenkomst wordt aangegaan, welke huurovereenkomst onderworpen is aan het beginsel van de relatieve uitwerking van overeenkomsten en in onderlinge overeenstemming steeds gewijzigd kan worden door de partijen, niet te vergelijken valt met de bescherming die geboden wordt door een bescherming als monument en zelfs

volkomen illusoir zou kunnen blijken te zijn; dat in de stedenbouwkundige vergunning van 14 oktober 1996, die van een latere datum is dan het bestreden besluit en die uitdrukkelijk daarop gebaseerd is, voorwaarden worden gesteld die zodanig algemeen zijn dat het onmogelijk is om zich een concreet beeld te vormen van de maatregelen die worden opgelegd teneinde het behoud van de muurfaiences te garanderen en ervoor te zorgen dat deze "zoveel mogelijk" tot hun recht zouden komen; dat het behoud van de faiences aldus overgelaten wordt aan het oordeel van het college van burgemeester en schepenen en aan dat van de begunstigde van de stedenbouwkundige vergunning, welke vergunning te allen tijde gewijzigd kan worden (door het verlenen van een nieuwe vergunning) zonder dat, bij ontstentenis van bescherming als monument, de instanties die het onroerend erfgoed hebben te bewaren, er noodzakelijk aan te pas komen;

Overwegende dat het in rechte niet juist is te beweren dat met de bescherming van de fresco's als monument de bewoning van het gebouw en dus ook het onderhoud ervan in het gedrang kan komen; dat krachtens artikel 11 van de voornoemde ordonnantie, waarnaar in artikel 26 wordt verwezen, de eigenaar van een beschermd goed verplicht is om dit in goede staat te houden; dat, wanneer werkzaamheden voor het behoud van het goed noodzakelijk zijn, de eigenaar om de toekenning van toelagen kan vragen die ten laste komen van het Gewest of de gemeente (artikel 32, §1); dat de gewestelijke of gemeentelijke overheid bovendien in de plaats kan treden van de eigenaar wanneer deze weigert om de eventueel noodzakelijke werken voor het behoud van het goed te laten uitvoeren (artikel 32, § 2);

Overwegende tot slot dat de nota aan de Brusselse Hoofdstedelijke Regering waarmee het bestreden besluit gerechtvaardigd wordt en de memorie van antwoord, steunen op een dwaling omtrent de feiten; dat immers, hoewel het besluit van 13 april 1995 van een latere datum is dan de uitvoering van de werkzaamheden die in januari 1995 door de firma MULTIPHARMA op onwettige wijze waren begonnen, de aanvraag tot bescherming uitgaande van het college van burgemeester en schepenen (25 mei 1994) en het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen (20 juni 1994) toch dateren van vóór die werkzaamheden en zelfs van vóór het afsluiten van de huurovereenkomst; dat het besluit van 13 april 1995, dat eveneens van een latere datum is dan de indiening van het verzoek om een stedenbouwkundige vergunning, niet gemotiveerd is met het bestaan van een gevaar voor het behoud van de muurfaiences dat het gevolg zou zijn van de uitvoering van werkzaamheden; dat het derhalve niet juist is te beweren dat de beschermingsprocedure gerechtvaardigd

werd door het feit dat de gelijkvloerse verdieping bedreigd werd door werkzaamheden die door de huurder werden uitgevoerd;

Overwegende bijgevolg dat het middel gegrond is in zoverre het kritiek uit op de wettigheid van de materiële motivering van het bestreden besluit,

B E S L U I T :

Artikel 1.

De vordering tot tussenkomst ingesteld door de coöperatieve vennootschap MULTIPHARMA GROEP wordt afgewezen.

Artikel 2.

Vernietigd wordt het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 7 maart 1996 houdende niet-bescherming als monument van de winkelruimte op de benedenverdieping (voorkamer) van de "Grande Triperie Saint-Gilloise", gelegen aan het Sint-Gillisvoorplein 19 te Sint-Gillis.

Artikel 3.

Dit arrest zal bij wijze van vermelding worden bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad, op dezelfde wijze als het vernietigde besluit.

Artikel 4.

De kosten, bepaald op 13.000 frank, komen ten laste van de verwerende partij ten belope van 4.000 frank en ten laste van de tussenkomende partijen ten belope van 3.000 frank elk.

Aldus uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van de XIIIe kamer, op achttien december tweeduizend één door:

de Hr.	HANSE,	staatsraad, wnd. voorzitter,
Mevr.	GUFFENS,	staatsraad,
de Hr.	DAOUT,	staatsraad,
Mevr.	MALCORPS,	griffier.

De Griffier,

De wnd. Voorzitter,

M.-Chr. MALCORPS

Ph. HANSE

**VERTALING OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 63,
EERSTE LID, VAN DE WETTEN OP DE RAAD VAN STATE,
GECOÖRDINEERD OP 12 JANUARI 1973.**